

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

آرای وحدت رویه دیوانعالی کشور
مرجع تصویب: هیئت عمومی دیوانعالی کشور
شماره ویژه نامه: ۸۷۸

یکشنبه، ۶ تیر ۱۳۹۵

سال هفتاد و دو شماره ۲۰۷۶۹

رای وحدت رویه شماره ۷۴۹ هیأت عمومی دیوان عالی کشور، در مورد صلاحیت مرجع قضایی رسیدگی کننده به جرایم مرتکبان حمل چوب جنگلی غیرمجاز

□□/□/□□□□

شماره □□□□/□□□□/□□□□

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

گزارش پرونده وحدت رویه ردیف □□/□□ هیأت عمومی دیوان عالی کشور با مقدمه مربوط و رأی آن به شرح ذیل تنظیم و جهت چاپ و نشر ایفاد می شود.

معاون قضائی دیوان عالی کشور - ابراهیم ابراهیمی

مقدمه

جلسه هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مورد پرونده وحدت رویه ردیف □□/□□ رأس ساعت □:□□ روز سه شنبه مورخ □□/□/□□□□ به ریاست حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای حسین کریمی رئیس دیوان عالی کشور و حضور حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای محمدجعفر منتظری دادستان کل کشور و شرکت جنابان آقایان رؤسا، مستشاران و اعضای معاون کلیه شعب دیوان عالی کشور، در سالن هیأت عمومی تشکیل شد و پس از تلاوت آیاتی از کلام الله مجید و قرائت گزارش پرونده و طرح و بررسی نظرهای مختلف اعضای شرکت کننده در خصوص مورد و استماع نظر دادستان محترم کل کشور که به ترتیب ذیل منعکس می شود، به صدور رأی وحدت رویه قضایی شماره □□□□-□□/□□/□□□□ منتهی شد.

الف: گزارش پرونده

با احترام معروض می دارد: بر اساس دادنامه های پیوست، از شعب دوم و سی و ششم از یک طرف و شعب یازدهم و چهاردهم دیوان عالی کشور از طرف دیگر، در مورد صلاحیت مرجع قضایی رسیدگی کننده به جرایم مرتکبان حمل چوب به طور غیرمجاز آراء مختلف صادر شده است که خلاصه جریان هر کدام به شرح ذیل منعکس می شود:

□. طبق محتویات پرونده □□□□ شعبه یازدهم دیوان عالی کشور، آقای دادرس دادگاه عمومی بخش خان ببین در خصوص اتهام آقای صفدر... دایر به حمل چوب جنگلی بدون مجوز به میزان سه استر با قاچاق دانستن عمل ارتكابی، طی دادنامه □□□□□□□□□□ و اینکه موضوع در صلاحیت دادگاه انقلاب است، به شایستگی دادرسی عمومی و انقلاب شهرستان رامیان قرار عدم صلاحیت صادر کرده و دادرسی شهرستان مذکور نیز حمل و نگهداری چوب جنگلی را قاچاق ندانسته و رسیدگی را در صلاحیت دادگاه عمومی خان ببین تشخیص داده است و با صدور قرار عدم صلاحیت و حدوث اختلاف پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال کرده که پس از ارجاع به شعبه یازدهم و ثبت به کلاس مرقوم، هیأت شعبه طی دادنامه □□□□ □□/□/□□□□ چنین رأی داده اند: «با توجه به محتویات پرونده و مستنداً به ماده □□ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع کشور و مواد □□ و □□ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز سازمان تعزیرات حکومتی صالح به رسیدگی به موضوع حمل غیرمجاز چوب جنگلی می باشد و هیچ یک از مراجع قضایی ذکر شده در پرونده که در مورد صلاحیت رسیدگی اختلاف کرده اند صلاحیت رسیدگی را ندارند علی هذا پرونده جهت اقدام قانونی مقتضی به مرجع ارسال کننده عودت داده می شود.»

□. برابر محتویات پرونده کلاس □□□□ شعبه چهاردهم دیوان عالی کشور، دادگاه انقلاب اسلامی لردگان طی دادنامه بدون شماره مورخ □□/□/□□□□ در مقام رسیدگی به اتهام حمزه علی ... مبنی بر حمل غیرمجاز □□□□ کیلوگرم چوب بلوط جنگلی غیرمجاز مستنداً به مواد □□ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع، بند ب ماده □□ و ماده □□ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز سازمان یافته و حرفه ای، موضوع را تخلف تشخیص داده و آن را در صلاحیت تعزیرات حکومتی لردگان دانسته و پرونده را در اجرای ماده □□ قانون آیین دادرسی در امور مدنی به دیوان عالی کشور ارسال داشته است که پس از ثبت به کلاس فوق به شعبه چهاردهم ارجاع شده و هیأت شعبه به موجب دادنامه □□□□-□□/□/□□□□ چنین رأی داده اند:

«با عنایت به محتویات پرونده، موضوع اتهام، مستندات ابرازی و استدلال منعکسه، قرار فاقد شماره مورخ □□/□/□□□□ صادره از دادگاه انقلاب اسلامی شهرستان لردگان به صلاحیت رسیدگی تعزیرات حکومتی لردگان موجه و صحیح تشخیص و مستنداً به ماده □□ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب □□□□ ابرام می گردد.»

□. حسب محتویات پرونده کلاس □□□□ شعبه دوم دیوان عالی کشور، دادرسی عمومی و انقلاب شهرستان لردگان طی کیفرخواست مورخ □□□□/□□/□□، برای آقای سامان ... به علت ارتكاب حمل غیرمجاز ششصد و شصت کیلوگرم چوب بلوط به

استناد ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها از دادگاه انقلاب اسلامی لردگان تقاضای مجازات کرده است ولی شعبه رسیدگی کننده عمل ارتكابی را تخلف تشخیص داده و مستنداً به ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و ماده ۱۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و مواد ۱۱ قانون آیین دادرسی در امور کیفری و ۱۱ آیین دادرسی در امور مدنی موضوع را در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی شهرستان لردگان دانسته و پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال کرده است که پس از ثبت به کلاسۀ مرقوم هیأت محترم شعبۀ دوم دیوان عالی کشور به موجب دادنامه ۱۳۹۵/۱/۱۱۱۱۱۱ به شرح ذیل اتخاذ تصمیم کرده‌اند:

«با توجه به اوراق پرونده و با توجه به قرار عدم صلاحیت رسیدگی صادر شده از شعبۀ دادگاه انقلاب شهرستان لردگان و توجه به استدلال مشروحی که در قرار مزبور شده است و با توجه به نوع بزه عنوان شده (حمل ۱۱ کیلوگرم هیزم جنگلی به صورت غیرمجاز) صرف‌نظر از صحت و سقم موضوع با توجه به اینکه به صراحت ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور حمل چوب و هیزم و ذغال حاصله از درختان جنگلی در تمام نقاط کشور به استثنای داخل شهرها بدون تحصیل پروانه حمل از سازمان جنگل‌ها ممنوع است و چنانچه مرتکب فاقد پروانه باشد طبق قانون مرتکبین قاچاق تعقیب و مجازات خواهند شد و این امر دلالت بر آن ندارد که فعل ارتكابی نیز قاچاق کالا محسوب شود ماده یک قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب دی ماه ۱۳۹۱ و ماده ۱۱۱۱۱۱ ماده واحده تفسیر قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۱۱۱۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز مؤید این مطلب است و علی‌هذا چون طبق ماده ۱۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب دی ماه ۱۳۹۱ قانون مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۱۱۱۱ نسخ شده است، بنابراین در حال حاضر مجازات مرتکبین جرایم مقرر در ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور به استناد قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۸۱ تعیین و دادگاه عمومی جزایی شهرستان لردگان برای رسیدگی به پروندۀ مطروحه صالح خواهد بود و علی‌هذا با تشخیص و با اعلام صلاحیت رسیدگی مرجع مذکور در مورد اختلاف حاصله رفع اختلاف می‌نماید و مقرر است دفتر پرونده را به مرجع مربوط ارسال دارند.»

۲. حسب محتویات پروندۀ کلاسۀ ۱۳۹۵ شعبۀ سی و ششم دیوان عالی کشور، آقای دادرسی دادگاه عمومی جزایی بخش خان‌بین طی دادنامه ۱۳۹۵/۱/۱۱۱۱۱۱ در مورد اتهام آقای خدابخش بلوچی دایر به حمل سه استر هیزم (درختچه گز) با این استدلال که مجازات مرتکبین بزه مزبور حسب مفاد ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها وفق قانون مجازات مرتکبین قاچاق خواهد بود و رسیدگی به کلیۀ جرایم قاچاق در صلاحیت دادگاه‌های انقلاب است، لذا به شایستگی دادرسی عمومی و انقلاب رامیان قرار عدم صلاحیت صادر کرده... و دادرسی شهرستان رامیان نیز ضمن اعتقاد به عدم صلاحیت دادرسی انقلاب، موضوع را در صلاحیت دادگاه عمومی بخش خان‌بین تشخیص داده و پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال داشته است و پس از ثبت به کلاسۀ مرقوم به شعبۀ سی و ششم ارجاع و هیأت شعبۀ طی دادنامه ۱۳۹۵/۱/۱۱۱۱۱۱ به شرح ذیل اتخاذ تصمیم کرده‌اند:

«موضوع پروندۀ مطروحه قابل رسیدگی در دادگاه عمومی بخش خان‌بین می‌باشد و با تأیید صلاحیت دادگاه یاد شده بین دادرسی شهرستان رامیان و مرجع مذکور حل‌اختلاف به عمل می‌آید.»

همان‌طور که ملاحظه می‌فرمایید شعب یازدهم و چهاردهم دیوان عالی کشور به موجب دادنامه‌های مذکور در فوق رسیدگی به اتهام مرتکبان بزه حمل چوب جنگلی به صورت غیرمجاز را در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی و شعب دوم و سی و ششم رسیدگی به آن را در صلاحیت دادگاه‌های عمومی دانسته‌اند و چون با این ترتیب، در موضوع واحد، با اختلاف استنباط از بند «ب» ماده ۱۱ و ماده ۱۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۸۱ و ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع آراء متفاوت صادر کرده‌اند، لذا با استناد به ماده ۱۱۱۱۱۱ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۸۱ طرح قضیه را برای صدور رأی وحدت رویه قضایی درخواست می‌شود.

حسین مختاری - معاون قضایی دیوان عالی کشور

ب: نظر دادستان کل کشور

«همان‌طور که ملاحظه می‌فرمایید شعب یازدهم و چهاردهم دیوان عالی کشور رسیدگی به اتهام مرتکبین بزه حمل چوب جنگلی به صورت غیرمجاز را در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی و شعب دوم و سی و ششم رسیدگی به آن را در صلاحیت دادگاه‌های عمومی دانسته‌اند و در موضوع واحد، با اختلاف استنباط از بند «ب» ماده ۱۱ و ماده ۱۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۸۱ و ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع آراء متفاوت صادر کرده‌اند.

بنا به مراتب، هر چند عنوان قاچاق بنا به آنچه در قانون تعریف شده است نسبت به این گونه امور مثل حمل چوب و هیزم صدق نمی‌کند زیرا در بند الف ماده یک قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۸۱ قاچاق کالا و ارز را این گونه تعریف کرده است: «هر فعل یا ترک فعلی است که موجب نقض تشریفات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز شود و بر اساس این قانون و یا سایر قوانین، قاچاق محسوب و برای آن مجازات تعیین شده باشد، در مبادی ورودی یا هر نقطه از کشور حتی محل عرضه آن در بازار داخلی کشف شود.» نظر به اینکه در ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور آمده است «حمل چوب و هیزم و ذغال حاصل از درختان جنگلی در تمام نقاط کشور به استثنای داخل شهرها بدون تحصیل پروانه حمل از سازمان جنگلیانی ممنوع است و چنانچه مرتکب فاقد پروانه بهره‌برداری باشد طبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق تعقیب و مجازات خواهد شد.» و طبق ماده ۱۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۸۱ رسیدگی به جرائم قاچاق کالا و ارز سازمان یافته و حرفه‌ای، قاچاق کالاهای ممنوع و قاچاق کالا و ارز مستلزم حبس و یا انفصال از خدمات دولتی در صلاحیت دادرسی و دادگاه انقلاب است. سایر پرونده‌های قاچاق کالا و ارز، تخلف محسوب می‌شود و رسیدگی به آن در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی قرار دارد و با توجه به اینکه جرم حمل چوب با عنوان کالای مشروط مشمول بند ب ماده ۱۱ قانون اخیرالذکر و از شمول موارد داخل در صلاحیت دادگاه انقلاب اسلامی خارج است، آراء شعب یازدهم و چهاردهم دایر بر تأیید صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی را صحیح و منطبق با قانون می‌دانم.»

ج: رأی وحدت رویه شماره ۲۴/۱/۱۳۹۵-۷۴۹ هیأت عمومی دیوان عالی کشور

نظر به اینکه حمل چوب و هیزم و ذغال حاصل از درختان جنگلی به شرحی که در ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع آمده ممنوع است، و با عنایت به اینکه قانون مجازات مرتکبان قاچاق که ماده مذکور مجازات مرتکبان عمل را به آن احاله کرده است طبق ماده ۱۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۱۱۱۱۱ نسخ شده است، بنابراین با توجه به مقررات ماده ۱۱ آن

قانون، عمل ارتكابی تخلف محسوب می‌شود و رسیدگی به آن طبق ماده ۱۱۱ قانون مذکور در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی است. بنابراین، آراء شعب ۱۱ و ۱۲ دیوان عالی کشور که با این نظر انطباق دارد، به اکثریت آراء صحیح تشخیص داده می‌شود. این رأی طبق ماده ۱۱۱ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاه‌ها و سایر مراجع اعم از قضایی و غیر آن لازم‌الاتباع است.

هیأت عمومی دیوان عالی کشور